

رساله‌ی دکتری: عزت خلیقی، ۱۴۰۱

تحلیل بنیادهای اخلاقی و اجتماعی حقوق بشر در شعر فارسی با تکیه بر شاهنامه فردوسی و غزلیات حافظ

چکیده

حقوق بشر سابقه‌ای طولانی در هم؟ فرهنگ‌ها دارد و شخصیت‌های هر سرزمین، در طول تاریخ با احترام از آن سخن گفته‌اند و سعی کرده‌اند قانون‌های بسیاری را دربار؟ آن وضع کنند. بنابراین، نباید این مفهوم را صرفاً به سد؟ گذشته مربوط کرد. از آنجا که ادبیات، فرهنگ موجود در هر جامعه‌ای را انعکاس می‌دهد، مسایل مربوط به حقوق بشر هم در آن نمود دارد. نگاهی به متون ادبی همچون شاهنامه؟ فردوسی و دیوان غزل‌های حافظ نشان می‌دهد که در آثار مذکور جدای از اینکه از مسایل گوناگون حماسی، غنایی، عاشقانه، عرفانی و غیره سخن به میان آمده است، به حقوق بشر هم اشاره شده است. این دو شخصیت با زبانی اعتراضی در بیت‌های گوناگون از محرومیت‌های حقوق انسان سخن گفته‌اند. فردوسی و حافظ برای نیل به این هدف از روش‌های گوناگونی بهره برده‌اند که پرورش شخصیت‌های کمال‌یافته جهت بازنمایی حقوق انسانی برجسته‌تر بوده است. در این پژوهش که با استناد به منابع کتابخانه‌ای، روش توصیفی-تحلیلی و رویکرد مقایسه‌ای تدوین شده است، آرای فردوسی و حافظ دربار؟ مبانی اخلاقی و اجتماعی حقوق بشر بررسی شده است. افزون بر این، برای آرای؟ خوانشی نوین از دیدگاه‌های انسان‌مداران؟ فردوسی و حافظ، به مفاد اعلامی؟ حقوق بشر سازمان ملل متحد اشاره شده است. به نظر می‌رسد که این دو شاعر، تلاشی انتقادی و اعتراضی برای برجسته کردن کاستی‌های مرتبط با حقوق بشر در جامع؟ ایرانی و افزودن بر گستر؟ شناخت و بینش مردم ستمدیده انجام داده‌اند که البته این تلاش‌ها غالباً به صورت غیرمستقیم بوده است. هم‌چنین، از این طریق، دوگان؟ «خودی/بیگانه» در کلیت ساختار سیاسی جامع؟ ایرانی بازنمایی شده است.

کلیدواژه‌ها: کلیدواژه‌ها: بنیادهای اخلاقی، حقوق بشر، فردوسی، شاهنامه، حافظ، غزل.

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۲۷۴۸۰۷۹۳۴۰۵۸۹۰۱۳۹۸۱۶۲۲۹۰۶۴۷

تاریخ دفاع: ۱۴۰۱/۰۸/۱۵

رشته‌ی تحصیلی: زبان و ادبیات فارسی

دانشکده: علوم انسانی

استاد راهنما: دکتر سعید روزبهانی

استاد مشاور: دکتر ابوالقاسم امیراحمدی